

er Besidder af Fæstegods, og Fæsteren, er en Kændsgerning, der ikke kan være skjult for nogen i Danmark, da det har været Hovedemnet, kan jeg godt sige, for vor Landbolovgivning gennem lange, lange Tider. Det har været Landbolovgivningens Formaal at hindre, at Godsejeren udsugede Fæsteren ved urimelig høje Afgifter, og man behøver her ikke at se andre Steder hen end til vor Hovedlov i den nyere Tid om Fæstevæsenet, Loven af 19. Februar 1861. Ogsaa den indeholder Bestemmelser, som griber ind i bestaaende Kontraktforhold. Man maa huske paa, at baade Arvefæsteafgifter og Fæstegods er Genstand for Handel og Omsætning her i Landet, og at alle de, der nu har Ret til at oppebære Arvefæsteafgifter, og som er Besiddere af Fæstegods, har købt disse Værdier i Fredstid og med den Forudsætning, at Kapitelstaksterne kom til at rette sig efter Forholdene, naar der er Fred i Verden, men ingen har købt dem under en saadan Forudsætning, at han skulde have Krav paa at oppebære ganske abnormt høje Afgifter paa Grund af en Krigstilstand. Hertil har han ikke nogen som helst moralsk Berettigelse, og efter det, som vor Lovgivningsmagt i det hele er slaet ind paa nu, maa det ogsaa være fuldkomment i sin Orden ad Lovgivningens Vej at hindre, at noget saadant finder Sted.

Der er saa tilbage Ydelser i Henhold til Kapitelstakst, som er aftalte i private Kontrakter. Med Hensyn til dem er det jo mere tvivlsomt, hvor vidt Lovgivningsmagten kan gaa. I det Lovforslag, som Ministeriet forelagde, og i hvilket der var Tale om en ekstraordinær Nedsættelse af Kapitelstaksten for 1914, altsaa i Aar, var jeg af den Anskuelse, at naar man greb saa stærkt ind i Spørgsmaalet om Kapitelstakstens Størrelse, kunde man ikke tage de private kontraktlige Forhold med. Men efter at man i Folketinget er slaet ind paa en noget anden Vej, idet det jo nu er Lovforslagets Hensigt kun at give en Udsættelse, men ikke en egentlig Nedsættelse af Kapitelstaksten, forekommer det mig, at man i Overensstemmelse med Moratorielovgivningen i det hele maa kunne give Forpagtere af Ejendomme paa Landet, som svarer deres Afgifter efter Kapitelstakst, et Moratorium med Ydelsen paa samme Maade, som man kan give andre Debitorer Moratorium med deres Ydelser, netop fordi den forhøjede Afgift, han skulde betale, hvis der ikke blev skredet ind overfor Krigskapitelstaksten, skyldes Krigsforhold i Europa. Jeg synes, at det ærede 1ste Med-

lem for 5te Kreds (Sonne) saa ganske rigtigt paa denne Sag, og det er jo, saadan som Lovforslaget nu foreligger, i Principet netop Folketingets Mening, at det, som her gennemføres, skal være en Moratorielovgivning. Ministeriets oprindelige Lovforslag tog udelukkende Sigte paa Forholdene nu, dets Formaal var udelukkende at hindre, at Krigspriserne blev lagt til Grund for de Ydelser, som man efter Kapitelstaksten skal erlægge i Aar. Folketingets Lovforslag er noget mere almindeligt, men man naar gennem Folketingets Forslag for Krigsaaret i Aar — forhaabentlig varer Krigen dog ikke mere end dette Aar — det samme, som var tilsigtet gennem Regeringens Lovforslag ekstraordinært for i Aar. Det har neppe heller været Forudsætningen, at den Kapitelstakst, som Folketinget har bragt ind i Lovforslaget og for sit Vedkommende vedtaget, skulde blive en endelig og gennem lange Tider staaende Ordning, for det er jo et almindeligt og sikkert berettiget Ønske fra Landbrugets Side, at naar der skal foretages en endelig Omlægning af vor Kapitelstakst, saa skulde Kapitelstaksten ikke fastsættes efter Kornpriserne alene, men man skulde ogsaa tage Flæske-, Smørpriser og lignende med i Betragtning. Nu vil man her reagere imod en ekstraordinær høj Kapitelstakst, siger man, men hvis Forholdene medførte en forholdsvis lav Kapitelstakst, saa vilde man ikke have gjort noget. Det er min sikre Overbevisning, at hvis Forhold af en eller anden Beskaffenhed havde medført, at f. Eks. Kapitelstaksten paa Rug og Byg ekstraordinært var gaaet ned til 6 Kr. Tønden et Aar, saa maatte Lovgivningsmagten være kommet de Embedsmænd til Hjælp, som faar deres Løn udbetalt efter Kapitelstakst. Det vilde have været umuligt for dem at klare sig, og det er ganske sikkert, at Lovgivningsmagten vilde være ilet dem til Hjælp. Men saaledes bør ogsaa Lovgivningsmagten nu ile dem til Hjælp, som paa Grund af Krigsforholdene skal svare en ganske abnormt høj Ydelse i Aar.

Dette Lovforslags retlige som moralske Berettigelse beror da efter min Mening paa Besvarelsen af følgende Spørgsmaal: Har Nyderne af Tiende, Arvefæste- og Fæsteafgifter, samt Ejere, der har bortforpagtet deres Landejendomme, saaledes at Forpagtningsafgiften svares efter Kapitelstaksten, Krav paa fuld Ydelse efter Krigspriser? Hvis de har det, saa er dette Lovforslag ikke berettiget, men hvis de ikke har det, saa er Lovforslaget baade